

Wyrok z dnia 2 września 2009 r.

II UK 30/09

1. Sprawy o ustalenie kapitału początkowego nie są objęte zakresem regulacji rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U.UE Polskie wydanie specjalne Tom 01, Rozdział 05, s. 35 ze zm.).

2. Okres pracy za granicą obywatela polskiego w zagranicznym zakładzie, do którego został skierowany w ramach współpracy międzynarodowej (art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) podlega uwzględnieniu przy obliczaniu kapitału początkowego na podstawie art. 174 ust. 2 tej ustawy.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Bogusław Cudowski, Zbigniew Hajn.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 września 2009 r. sprawy z wniosku Krystyny P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. o wartość kapitału początkowego, na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 kwietnia 2008 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 18 maja 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w P. ustalił wnioskodawczyni Krystyny P. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. W ustaleniu wartości tego kapitału nie został uwzględniony okres ubezpieczenia w Czechosłowacji (obecnie w Czechach) od 10 października 1975 r. do 20 lipca 1979 r. ze względu na okoliczność, że w przyszłości odwołująca się będzie mogła ubiegać

się o świadczenie emerytalno-rentowe w Czechach za wskazany okres ubezpieczenia.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2007 r. zmienił zaskarżoną decyzję i zaliczył wnioskodawczyni okres pracy od dnia 10 października 1975 r. do dnia 1 lipca 1979 r. i nakazał przeliczyć wartość kapitału początkowego. Sąd ten ustalił, że w okresie od 10 października 1975 r. do 1 lipca 1979 r. ubezpieczona była zatrudniona w Czechosłowacji, w przedsiębiorstwie „S.”, do którego została skierowana przez organ zatrudnienia w ramach umowy międzynarodowej zawartej przez rządy PRL i CSRS. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że sporną kwestią nie była okoliczność zatrudnienia ubezpieczonej w przedsiębiorstwie „S.” w byłej Czechosłowacji w okresie od 10 października 1975 r. do 1 lipca 1979 r., a spór dotyczył zagadnienia, czy okres tego zatrudnienia podlega uwzględnieniu przy ustalaniu wartości kapitału początkowego zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm., dalej ustawa o emeryturach lub ustawa). W myśl tego przepisu kapitał początkowy ustala się ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 1999 r., opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się - stosownie do art. 174 ust. 2 pkt 1 ustawy - przebyte przed dniem jej wejścia w życie okresy składkowe, o których mowa w art. 6 tej ustawy. Z kolei art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy o emeryturach, stanowi że za okresy składkowe uważać należy również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka, lub za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, zatrudnienia obywateli polskich za granicą, po ukończeniu przez nich 15 roku życia, w organizacjach międzynarodowych, zagranicznych instytucjach i w zakładach, do których zostali skierowani w ramach współpracy międzynarodowej lub w których byli zatrudnieni za zgodą właściwych władz polskich. Skoro więc odwołująca się w dacie podjęcia zatrudnienia w Czechosłowacji miała ukończone 15 lat i została skierowana do pracy na podstawie umowy zawartej przez rząd tego państwa z rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej - Sąd Okręgowy uznał sporny okres zatrudnienia za okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy i w konsekwencji uwzględnił go przy ustalaniu kapitału początkowego, na podstawie art. 174 ust. 2 pkt 1 tej ustawy.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił ją wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2008 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wprowadzona ustawą o emeryturach instytucja kapitału początkowego stanowiła element wymiaru emerytury w systemie zdefiniowanej składki, w którym podstawę wyliczenia emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. stanowiła kwota równa sumie składek należnych/wpłaconych na ubezpieczenie emerytalne na indywidualnym koncie ubezpieczonego dopiero od 1 stycznia 1999 r. Wcześniejszy okres zatrudnienia (ubezpieczenia) podlegał uwzględnieniu w postaci kapitału początkowego. Zasady jego ustalania zostały określone w art. 174 ustawy emerytalnej. Zgodnie z jego ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6; 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5; 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Wymienione w art. 174 ust. 2 ustawy okresy ubezpieczenia nie pokrywają się w całości z ich katalogiem obejmującym art. 6-10 i nie ma wśród nich ujętych w art. 8 okresów ubezpieczenia za granicą regulowanego umowami międzynarodowymi, wobec czego Sąd stwierdził, że wskazany w apelacji zarzut naruszenia art. 8 ustawy i postanowień umowy między Rzeczypospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym (podpisanej w Warszawie w dniu 5 kwietnia 1948 r. - Dz.U. z 1949 r. Nr 6, poz. 34) przez ich pominięcie i niezastosowanie był bezprzedmiotowy. Przedmiotem umowy międzynarodowej nie była kwestia ustalania wymiaru świadczeń, a jej postanowienia dotyczyły wzajemnego uwzględniania okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium drugiego państwa oraz przekazywania świadczeń do państwa miejsca zamieszkania osoby uprawnionej oraz tego, że dla warunków powstania prawa i ustalenia wysokości świadczenia właściwe są przepisy prawa obowiązujące w miejscu zamieszkania.

Odnosząc się do prawnej możliwości zaliczania okresów świadczenia pracy za granicą w ocenianej sprawie Sąd wskazał, że kwestia ta została już wyjaśniona przez Sąd Najwyższy w niepublikowanym wyroku z dnia 8 sierpnia 2007 r., II UK 17/07, w którym zostało przesądzone, że jeżeli umowy międzynarodowe przewidywały transfer i pracę obywateli polskich na rzecz pracodawców zagranicznych, to praca wykonywana w ramach tych umów była traktowana na równi z zatrudnieniem w Polsce i uwzględniana na tych samych zasadach jak to zatrudnienie. Stąd praca obywateli polskich za granicą, objęta takimi umowami, uwzględniana jest przy ustalaniu

prawa i wysokości świadczeń, także poprzez wyliczenie kapitału początkowego bez względu na opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 czerwca 2006 r., I UK 356/05 (OSNP 2007 nr 13 - 14, poz. 202), a Sąd Apelacyjny powyższe stanowisko podzielił. Tym samym w ocenie tego Sądu, najistotniejsze było ustalenie, czy zatrudnienie wnioskodawczynie w spornym okresie w przedsiębiorstwie „S.” w byłej Czechosłowacji wykonywane było na podstawie umowy zawartej między Rzeczypospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką lub zawartych w jej wykonaniu porozumień międzyrządowych. Sąd Okręgowy przyjął, iż tak istotnie było, wywodząc tę okoliczność z zaświadczenia Wojewódzkiego Urzędu Pracy z dnia 18 czerwca 2007 r., w którym znajduje się zapis, iż wnioskodawczynie była skierowana do pracy przez organ zatrudnienia w ramach umowy międzynarodowej zawartej przez rządy PRL i CSRS. Skoro wnioskodawczynie została skierowana do pracy w Czechosłowacji w oparciu o umowę zawartą pomiędzy Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej o współpracy w zakresie zatrudnienia obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w uspołecznionych przedsiębiorstwach gospodarczych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej z dnia 17 lipca 1972 r. oraz zawartego w jej wykonaniu porozumienia między Ministrem Pracy Płac i Spraw Socjalnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Federalnym Ministerstwem Pracy i Spraw Socjalnych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej w sprawie czasowego zatrudnienia pracowników polskich w uspołecznionych przedsiębiorstwach gospodarczych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej - sporny okres należało kwalifikować jako okres pracy za granicą obywatela polskiego w zagranicznym zakładzie, do którego został skierowany w ramach współpracy międzynarodowej, czyli okres wymieniony w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy o emeryturach, który z mocy art. 174 ust. 2 tej ustawy podlega uwzględnieniu przy obliczaniu kapitału początkowego. Sąd Apelacyjny zauważył ponadto, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., I UK 356/05, wydanego w analogicznej sprawie, Sąd Najwyższy odniósł się do zarzutu kasacyjnego naruszenia postanowień art. 1 ust. 2 umowy o ubezpieczeniu społecznym zawartej pomiędzy Rzeczypospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką i podpisanej w Warszawie dnia 5 kwietnia 1948 r., uznając go za nieuzasadniony. Sąd Najwyższy podniósł, że - „po pierwsze, powołane umowy międzynarodowe nie zawierają żadnych postanowień dotyczących zasad ustalania kapitału początkowego, która to instytucja jest instytucją nową, uregulowaną ustawą o

emeryturach i rentach z FUS, która w zakresie kapitału początkowego nakazuje uwzględniać zatrudnienie za granicą na zasadach określonych w art. 6 tej ustawy. Po drugie, wymienione umowy zawierają postanowienia (normy kolizyjne) dotyczące tego, jakie prawo znajduje zastosowanie do obywatela polskiego, który pracował w Czechosłowacji, opłacając za ten czas składki w czechosłowackiej instytucji ubezpieczeniowej. Nie wchodząc w szczegóły, można ograniczyć się do podkreślenia, że umowa o ubezpieczeniu społecznym z 1948 r. formułuje pewne ogólne zasady (reguły kolizyjne, reguły koordynacji) znane umowom międzypaństwowym z zakresu zabezpieczenia społecznego, a także ujęte w aktach prawno międzynarodowych w postaci konwencji MOP. W zakresie prawa do emerytury dotyczą one przede wszystkim nabycia prawa do emerytury i związanej z tym zasady zaliczania (sumowania) okresów ubezpieczenia oraz wysokości emerytury (tu: sformułowanie zasady wysokości emerytury według przepracowanego okresu - *pro rata temporis*). Po trzecie, co się tyczy ewentualnego ubiegania się przez wnioskodawczynię w przyszłości o przyznanie prawa do emerytury, o czym mowa w skardze, to jej sytuacja prawna będzie musiała być rozważona z uwzględnieniem faktu członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Z dniem przystąpienia do Unii (1 maja 2004 r.) obowiązują w Polsce wprost przepisy rozporządzenia Rady (EWG) 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (nowe rozporządzenie nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie weszło do tej pory w życie). Rozporządzenie to formułuje w art. 6 zasadę zastąpienia postanowień konwencji (umów międzynarodowych) o zabezpieczeniu społecznym przez przepisy rozporządzenia (art. 6), chyba że są one korzystniejsze dla beneficjentów, o ile postanowienia te są wymienione w załączniku III (załącznik ten nie wymienia umowy polsko - czechosłowackiej z 1948 r.). Rozporządzenie formułuje zasadę sumowania (zliczania) okresów ubezpieczenia przebytych w różnych krajach (art. 45). Równocześnie art. 94 ust. 2 stanowi, że każdy okres ubezpieczenia (zatrudnienia lub zamieszkiwania) spełniony zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego przed 1 października 1972 r. lub przed datą stosowania rozporządzenia na terytorium tego państwa członkowskiego, jest uwzględniany dla celów ustalenia praw nabytych na podstawie przepisów rozporządzenia."

Kierując się powyższymi względami Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na powyższe rozstrzygnięcie Sądu organ rentowy wniósł skargę kasacyjną wskazując naruszeniu prawa materialnego, a mianowicie art. 48 rozporządzenia Rady Europy (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we wspólnocie w związku z art. 14 ust. 3 umowy z dnia 5 kwietnia 1948 r., poprzez wyrażenie błędnego poglądu, że okres pracy w Chemopetrol koncernowy podnik „S.” w miejscowości P. w Czechosłowacji (obecnie w Czechach) w okresie od 10 października 1975 r. do 20 lipca 1979 r. można zaliczyć do ustalenia wysokości kapitału początkowego. Skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku w całości i zmianę poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 28 sierpnia 2007 r. w całości i oddalenia odwołania od decyzji z dnia 18 maja 2007 r.

Zarzuty wskazane w podstawach skargi kasacyjnej organ rentowy uzasadniał tym, że mające zastosowanie w niniejszej sprawie rozporządzenie Rady Europy (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we wspólnocie nie określa warunków, którym podporządkowane jest ustanawianie okresów zatrudnienia lub ubezpieczenia. Warunki te, jak to wynika z art. 1 lit. r wspomnianego rozporządzenia, określone są wyłącznie ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, na podstawie którego okresy te zostały ukończone. Zdaniem skarżącego mając powyższe na uwadze Państwo Członkowskie może nie tylko wyznaczyć okres składkowy warunkujący nabycie prawa do emerytury przewidzianej przez ustawodawstwo krajowe, ale także określić charakter okresów ubezpieczenia zaliczanych w tym celu. Tym samym umowa z dnia 5 kwietnia 1948 r. o ubezpieczeniu społecznym stanowiąca w art. 14 ust. 3 minimalne okresy ubezpieczenia, których przebycie jest warunkiem ustalenia prawa do świadczeń w myśl przepisów prawnych państwa umowy - 6 miesięcy (26 tygodni) oraz przewidująca również, że w przypadku przebycia krótszego okresu ubezpieczenia niż określony w umowie jako minimalny i w przypadku, gdy ten krótszy nie uzasadnia prawa do świadczeń zagranicznych - okres ten podlega uwzględnieniu przy ustalaniu uprawnień do świadczenia według polskich przepisów prawnych. W ocenie skarżącego organu, wskazane wyżej okoliczności powodowały,

że jedynie okresy ubezpieczenia za granicą - krótsze niż wymienione w umowie, które nie dają uprawnień do świadczeń zagranicznych - mogą być uwzględnione przy ustalaniu kapitału początkowego. Skarżący wskazał ponadto, że z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r. wskazane rozporządzenie nr 1408/71 będzie miało zastosowanie w miejsce powołanej umowy, co zdaniem organu powoduje, że zgodnie z postanowieniami art. 48 ust 1 rozporządzenia okresy ubezpieczenia za granicą - krótsze niż jeden rok mogą być uwzględnione przy ustalaniu kapitału początkowego. Skarżący argumentował dalej, iż sumowania okresów ubezpieczenia nabytych w Państwach Członkowskich dokonuje się w sytuacji, gdy ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia nabycie prawa do emerytury od posiadania okresów ubezpieczenia. Ponieważ nabycie uprawnień do emerytury z polskiego systemu emerytalnego dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. nie jest uzależnione od posiadania wymaganego okresu zatrudnienia, okresy zatrudnienia w Czechach dłuższe niż rok nie podlegają wliczeniu do kapitału początkowego, bowiem w nowym systemie emerytalnym osoby urodzone po tej dacie będą nabywały prawo do emerytury po osiągnięciu odpowiednio 65 lat mężczyźni i 60 lat kobiety, bez względu na długość przebytych okresów ubezpieczenia. Z kolei za okres podlegania ubezpieczeniu w Czechach emerytura zostanie ubezpieczonej naliczona przez czeską instytucję ubezpieczeniową, jeżeli o ustalenie takiego prawa wystąpi w przyszłości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty podniesione w skardze nie zasługują na uwzględnienie. Nie można przede wszystkim zgodzić się ze skarżącym, że w rozpoznawanej sprawie doszło do naruszenia prawa materialnego - art. 48 rozporządzenia 1408/71. Powołane rozporządzenie w zakresie uwzględniania okresów ubezpieczenia w art. 45 odnosi się do sytuacji, w której konieczne jest uwzględnianie okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa, któremu podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek w celu nabycia, zachowania lub odzyskania prawa do świadczeń. Przedmiotowy zakres regulacji dotyczy zatem przypadków, w których ustawodawstwo jednego państwa uzależnia np. nabycie prawa do emerytury od posiadania stażu (okresów ubezpieczenia, zatrudnienia). Wówczas jeżeli ubezpieczony nie spełnił warunku stażu według ustawodaw-

stwa właściwego, to może domagać się uwzględnienia stażu pracy za granicą (jego doliczenia), tak aby warunek stażu został spełniony. Z kolei kwestionowany przez skarżącą art. 48 rozporządzenia reguluje kwestie związane z zasadami stosowania jego art. 46 ust. 2, a zatem obliczania świadczenia emerytalnego wówczas, gdy znajduje zastosowanie art. 45 - tj. gdy warunek stażu można byłoby uznać za spełniony dopiero po uwzględnieniu stażu zagranicznego. Przepisy te dotyczą zatem nabywania, zachowania lub odzyskania prawa do świadczenia, jak również zasad ustalania jego wysokości w sytuacji, w której uwzględniono okres stażowy zagraniczny w celu ustalenia nabycia, zachowania lub odzyskania prawa. W tym świetle można sformułować stanowisko, że sprawy o ustalenie kapitału początkowego nie są objęte zakresem regulacji rozporządzenia 1408/71, a ich związek z rozporządzeniem ma charakter wyłącznie pośredni, ponieważ wysokość kapitału początkowego wywiera wpływ na ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego na podstawie art. 25 ustawy emerytalnej. W tym sensie ustalenie kapitału początkowego wpływa przesądzająco na późniejsze ustalenie prawa do świadczenia i jego wysokości. Tak więc do ustalania kapitału początkowego nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia 1408/71, nie jest on (kapitał) bowiem świadczeniem emerytalnym, stanowiąc jedynie część wysokości tzw. nowej emerytury. Stąd też na etapie jego ustalania brak podstaw do stosowania przepisów rozporządzenia 1408/71, gdyż jego art. 45 i nast. obejmują zakresem regulacji kwestie ustalania wysokości świadczeń emerytalnych. Taki pogląd został zaprezentowany w powołanym wyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., I UK 356/05, w którym stan faktyczny był identyczny jak w analizowanej sprawie. W orzeczeniu tym stwierdzono, że w przypadku ewentualnego ubiegania się przez wnioskodawczynię w przyszłości o przyznanie prawa do emerytury, jej sytuacja prawna, będzie musiała być rozważona z uwzględnieniem faktu członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Podobny pogląd można odnaleźć także w literaturze przedmiotu. W opracowaniu G. Kuśmierczyk oraz E. Zajdel, „Emerytura”, zamieszczonym w tomie „Ekspertyzy prawne, Koordynacja polskiego systemu zabezpieczenia społecznego z regulacjami unijnymi”, pod. red. G. Uścińskiej i B. Kazenas, Warszawa 2002 (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej), stwierdza się, że „kapitał początkowy nie jest świadczeniem emerytalnym. Stąd też nie zachodzi konieczność przeliczania wysokości kapitału z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia (zamieszkania) przebytych w państwach członkowskich”. „Jeżeli jednak przy rozpatrywaniu uprawnień do nowej

emerytury okazałoby się, że w którymś z państw członkowskich został osiągnięty okres otwierający prawo do świadczeń (co najmniej 1 rok) - kapitał początkowy podlega ponownemu ustaleniu, z wyłączeniem wcześniej uwzględnionego okresu przebytego w tym kraju." (s. 17).

W świetle powyższego zarzut naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 48 rozporządzenia Rady Europy (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we wspólnocie w związku z art. 14 ust. 3 umowy z dnia 5 kwietnia 1948 r. zawartej pomiędzy Rzeczypospolitą Polską z Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym jest nieuzasadniony.

W konsekwencji, w celu ustalenia kapitału początkowego należy zastosować wyłącznie przepisy polskie, a więc art. 174 ust. 2 w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit c ustawy emerytalnej, których językowe brzmienie nie pozostawia wątpliwości, że okres zatrudnienia w Czechosłowacji na podstawie skierowania do pracy w oparciu o umowę z dnia 17 lipca 1972 r. o współpracy w zakresie zatrudnienia obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w uspołecznionych przedsiębiorstwach gospodarczych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej podlega uwzględnieniu przy ustalaniu kapitału początkowego.

Inną natomiast kwestią będzie w przyszłości ustalanie wysokości świadczenia, w przypadku którego zastosowanie, w zakresie w jakim wskazuje na to organ rentowy, znajdą przepisy rozporządzenia 1408/71. Jeżeli wnioskodawczyni zdecyduje się na pobieranie świadczenia z dwóch systemów, to okresy ubezpieczenia za granicą zostaną odpowiednio wyłączone przy obliczaniu świadczenia krajowego (tutaj polskiego). Do podobnych rezultatów prowadzi wykładnia art. 8 ustawy emerytalnej oraz art. 5 umowy z dnia 17 lipca 1972 r. związku z art. 14 ust. 1 - 3 umowy z dnia 5 kwietnia 1948 r. zawartej pomiędzy Rzeczypospolitą Polską z Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym. Zgodnie z pierwszym z powoływanych przepisów przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe. Z kolei art. 14 ust. 1 - 3 umowy z 1948 r. nie pozostawia wątpliwości, że w przypadku, gdy uzyskano w jednym z Państw co najmniej 6 miesięcy policzalnych okresów składkowych względnie zatrudnienia (26 tygodni składkowych względnie

zatrudnienia), należy wypłacać świadczenie z obu krajów, na zasadach wskazanych w art. 14 ust. 1 i 2.

Konkludując należy stwierdzić, że przy ustalaniu w przyszłości prawa do świadczenia emerytalnego, jak i jego wysokości, w sytuacji, w której wnioskodawczyni zechce pobierać emeryturę częściową również z tytułu zatrudnienia w Czechosłowacji, konieczne będzie uwzględnienie przepisów rozporządzenia 1408/71. Mimo więc istnienia decyzji ustalającej określoną wysokość kapitału początkowego, będzie ona ulegała odpowiedniej zmianie w momencie ustalania prawa do emerytury, jeżeli wnioskodawczyni wyrazi wolę pobierania równoległe świadczenia z systemu czeskiego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na mocy art. 398¹⁴ k.p.c.

=====